

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 23 augustus 2007

MEDITATIE

Een ontdekkend 'Waarom?'

In het bekende eerste vers van Jesaja 55 heeft de Heere allen genodigd, die dorst hebben en geen geld hebben, om te drinken, te komen, te kopen en te eten.

Alleen het feit dat de Heere de mens nog nodigt, zou al genoeg moeten zijn om ieder mens te verbreken vanwege de goedertierenheid Gods; de duivelen worden nooit meer genodigd!

Maar om het werk van de Knecht des Vaders, getekend in de voorgaande hoofdstukken, kan de Heere de nodiging laten uitgaan. Het is een ernstige, welmenende nodiging. Op de markt van vrije genade is voedsel te krijgen, overvloedige genade in de Heere Christus.

En dat voedsel kan verkregen worden door te kopen. Bij kopen is er in het dagelijks leven sprake van onderhandelen en ruil van geld tegenover koopwaar. Maar in dit kopen biedt de zondaar Christus alles aan wat hij heeft; dat is: de hele wereld met al zijn schatten, al zijn godsdienst, ja zichzelf. En als de prijs van dit alles

Waarom weegt gijlieden geld uit voor hetgeen geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan?

Jesaja 55:2a

wordt opgemaakt, is het nog geen cent waard, het is allemaal waarde-loos.

En nu wil Christus Zichzelf weg-schenken aan zulke mensen!

Wat zijn er helaas weinig van zulke kopers. Velen willen de genade kopen met hun verdiensten, of maken zichzelf bezitter van de genade. Ook zijn er velen die hun geld voor eten rekenen. Normaal kun je meer kopen als je meer geld hebt. Op deze markt geldt een andere wet: Hoe meer geld, hoe minder er te koop is.

Dat gaat de Heere leren door de arm-makende bediening van de Heilige Geest. Dan leert de mens dat de genade onbetaalbaar is, maar juist in die weg gaat hij ook leren dat genade te krijgen is, omdat Christus die heeft verdiend.

Het is alsof de Heere er Zich over ver-

baast dat niet alle mensen komen. Hij gaat met de waarom-vraag de mens aanspreken die niet komt.

De Heere spreekt de mens aan op zijn redelijke verstand. In het gewone leven is niets erger dan voor dwaas uitgemaakt te worden. En nu noemt de Heere de mens dwaas, die zijn geluk zoekt buiten Hem en de genade in Christus.

Alles buiten de Heere wordt hier omschreven als 'hetgeen geen brood is en hetgeen niet verzadigen kan'. Hiermee bedoelt de Heere te zeggen dat het geen voedsel is voor onze kostelijke ziel. Wat kan de mens in de godsdienst veel zoeken en menen te vinden dat hij voor brood houdt, maar dat het Brood des levens niet is. Wat kan hij in zijn eigengerechtigheid verzadiging vinden in een leven van roer niet en smaak niet. Wat kan hij in de weg van het tijdgeloof een verzadiging vinden in zijn blijdschap. Wat kan de mens verzadigd zijn met een gerust geweten, dat het allemaal wel mee zal vallen.

Ook in de wereld kan de mens zijn verzadiging zoeken in de begeerlijkheid des vleses en der ogen, en in de grootsheid des levens. Wat een arbeid, kosten en moeite besteedt de mens aan hetgeen geen brood is voor de ziel.

Met de waarom-vraag wil de Heere de mens tot een redelijke overtuiging brengen hoe dwaas hij bezig is. Wat hij in het gewone leven nooit zal doen, doet de mens wel als het gaat om zijn eeuwig zielenheil: geld uitgeven voor wat geen brood is.

Met dit 'Waarom?' wil de Heere de mens ontdekken. Wat buigt de Heere toch laag neer. In dit 'Waarom?' komt Gods bewogenheid tot uiting. Het antwoord dat de mens zal geven laat de Heere niet onverschillig. De Schepper stelt belang in het behoud van Zijn nietige schepselen.

De Almachtige en Alwetende gaat hier de mens bevragen op de wijze van iemand die het niet begrijpt. Het is een onderzoekende vraag. De Heere vraagt om uitleg en wil de mens tot bezinning brengen. In de

Inhoud

- 1 Een ontdekkend 'Waarom?'
- 2 De prediking van Christus (5)
- 3 Bijbelse kernwoorden: Onwetendheid
- 4 Grieks-orthodox en Grieks-evangelisch (1)
- 5 En toch ... Gods weg is volmaakt
- 7 Kerknieuws
- 7 Berichten
- 8 Kerkdiensten

85e jaargang

Nr. 46

vraag klinkt ook bestraffing en beschuldiging door. De Heere laat niet met Zich spotten en maakt Zich vrij van de mens. In de vraag ligt tegelijk een waarschuwing. Nu stelt de Heere in Zijn lankmoedigheid nog deze vraag, maar als de mens niet tot inkeer komt, zal hij eeuwig moeten dorsten.

Het is ook een klagend, smekend 'Waarom?' De Heere is aangedaan, op mensvormige wijze gesproken. De Bijbel openbaart ons een God Die in Zichzelf bewogen is met de afkerige mens die tegen Hem heeft gezondigd.

De Heere komt de mens voor met deze waarom-vraag. Het is nog het heden der genade. Daarom staat

deze waarom-vraag in de tegenwoordige tijd en laat de Heere er nog op volgen: 'Hooft aandachtiglijk naar Mij.' Eenmaal zal de Heere dezelfde waarom-vraag de onbekeerde mens ook stellen in de dag der dagen, maar dan in de verleden tijd. En dan volgt niet meer: 'Hooft aandachtiglijk naar Mij.' Dan is het voor eeuwig te laat.

Terwijl nu in de ontdekkende waarom-vraag nog de genade doorklinkt, zal die waarom-vraag dan alleen gesteld worden in toorn, zonder genade. Zalig als we deze waarom-vraag gaan leren beantwoorden in de weg van ontdekking en schuld, en nog gaan vragen naar het ware Brood des levens.

Rijssen,

ds. A. Schreuder

Echter, bij alle verschillen die er zijn tussen Gods kinderen zal in de prediking moeten worden benadrukt dat zij hierin overeenkomen, dat zij buiten Christus niet rusten kunnen, dat Hij hen dierbaar werd (1 Petr. 2:7a). Nooit zal de prediking bekeerde mensen mogen "kweken" buiten Christus om.

Niet los van het werk van de Drie-enige

Bij dat alles mag Christus nooit gepredikt worden, los van het werk van de drie-enige God. Waar Christus gepredikt wordt, daar wordt Hij gepredikt vanuit het welbehagen van de Vader. In Zijn eeuwig welbehagen heeft de Vader het plan der zaligheid uitgedacht en al Zijn verkorenen verankerd aan het Middelaarshart van de Zaligmaker, Die hen heeft aangevaard als het loon op Zijn arbeid. Waar Christus gepredikt wordt, daar wordt ook gepredikt hoe de Heilige Geest in zondarsharten plaatsmaakt voor Christus. Immers van nature is er in ons hart geen plaats voor Hem. De Geest van Christus ontdekt ons aan onze zonde en totale verlorenheid om zo plaats te maken voor Hem. De heerlijkheid van Zijn Persoon en werk gaat altijd schitteren tegen de donkere achtergrond van onze verlorenheid. Als men dit een "christenprediking" of een voorwaardelijke prediking noemt, dan begrijpt men ten diepste niet wat een Christusprediking betekent. Als Christus geprekeet wordt op trinitarische wijze, dat wil zeggen in het verband van het werk van de

5

De prediking van Christus

Separerend

De prediking van de "functionering" van Christus in de harten van zondaren zal ook een separerende prediking zijn, dat wil zeggen een onderscheidende prediking.

Dat is een prediking waarin het onderscheid doorklinkt tussen degenen die in Christus zijn en degenen die nog buiten Hem staan. Maar ook het onderscheid tussen kinderen Gods zal daarin doorklinken. Dat

heeft te maken met de standen van het geestelijke leven. Niet al Gods kinderen zijn even ver geleid. Sommigen staan van verre, anderen zijn dichterbij gebracht. Sommigen zagen de mogelijkheid van zalig worden buiten zichzelf in het Evangelie, anderen kwamen tot de kennis van Christus, weer anderen mogen met Paulus zeggen: "Ik weet en ben verzekerd." Die onderscheidingen zullen in een separerende Christusprediking ten volle doorklinken.

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers aan:
ds. A. Moerkerken, Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263
e-mail: moerkerken@kliksafe.nl

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Boeken ter recensie en meditaties aan:
ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136,
3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten aan:
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk **woensdag 17.00 uur** vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisoehof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718,
e-mail: saambinder-adv@kliksafe.nl
Postbankno. 256686 t.n.v. de administratie van De Saambinder.

Advertenties € 0,60 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** in het bezit van de administratie te zijn.
Rouwadvertenties
uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:
Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 22,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 108,-; USA \$ 93,-.

Correspondentie-adres

Noord-Amerika:
Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

De redactie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Drie-enige, dan is dat een schriftuurlijk-bevindelijke Christusprediking, waarin de gemeente hoort hoe groot de rijkdom van Christus is, maar ook hoe die rijke Christus en de arme zondaar bij elkaar komen en waarin het wonder van het zalig worden uit genade ten volle tot uitdrukking komt.

Jaloers maken

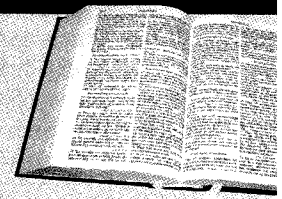
Wat is het een zegen als de prediking van Christus jongeren en ouderen jaloers maakt. Heilig jaloers op het goed dat de Heere heeft weggelegd voor degenen die Hem vrezen. Als ik de oude preken lees van predikanten uit de beginjaren van de gemeenten, dan predikten zij met ernst de boodschap van zonde en genade, zij sneden alles af wat van de mens is, zij hielden de gemeente voor dat God van Zijn recht geen afstand kan doen

De Geest van Christus ontdekt ons aan onze zonde en totale verlorenheid om zo plaats te maken voor Hem.

en dat Christus aan dat recht genoeg gedaan heeft en door dat alles heen klonk steeds weer door het geluk van Gods volk. In hun preken klonk het waarachtige leven door. En zij predikten Christus! Dat maakte jaloers en dat maakt nog jaloers als men het leest. Hun prediking was authentiek, de hoorders merkten dat heel hun hart betrokken was bij hun boodschap. Wat is het grootste gevaar voor onze Gereformeerde Gemeenten? Dat dit gaat ontbreken. Dan houden we nog wel een rechtzinnige prediking over, maar het leven is eruit. Dan wordt alles zo dor, zo droog, zo verstandelijk. Dan is er geen werfkracht. Dan kunnen we misschien verstandelijk nog wel prediken hoe de Heere Zijn kinderen leidt in de verschillende standen van het geestelijke leven, maar zonder dat we die zaken zelf doorleefd hebben. Zonder dat we Christus kennen en uit Hem leven. Dan praten we als blinden over kleuren, die we zelf nooit gezien hebben. Een dergelijke rechtzinnigheid houdt het misschien nog een of twee generaties vol en dan verdwijnt alles. Wat we nodig hebben is het werk van de Heilige Geest in predikanten en gemeenten. Dat we zouden smeken om de noordenwind en de zuidenwind van de Geest, opdat de hof van de gemeenten daardoor doorwaaid zou mogen worden. Want

Bijbelse kernwoorden

Onwetendheid

Als we een gesprek hebben, veronderstellen we soms dat de ander op de hoogte is met het onderwerp waarover wordt gesproken. Maar weet die ander niet waarover we het hebben, dan verloopt het gesprek moeizaam.

Die ander is *onwetend*. Letterlijk betekent dit *niet-weten*. Er is geen kennis. Als we in het natuurlijke leven het woord 'onwetend' gebruiken, klinkt er iets van een verontschuldiging in door. 'Ik wist het echt niet', zeggen we dan. En als je iets niet weet, kan je moeilijk als schuldige worden aangewezen. De vraag is of het bijbelse woord 'onwetend' ook als verontschuldiging voor de Heere kan worden gebruikt.

In Gods Woord staat 'onwetendheid' tegenover het wel-weten, het kennen. En kennen heeft een diepe betekenis. De Heere was voor Adam en Eva geen Vreemde. Zij kenden de Heere. Ze wisten Wie Hij was. Ze zagen Gods heerlijkheid in Zijn werken. Ze erkenden Hem als Schepper. De persoonlijke ontmoeting met de Heere gaf hun een dierbare kennis. 'Kennen' is in de Schrift dan ook een bevindelijke kennis. Als we de Heere door genade mogen ontmoeten en Hij spreekt, mag ervaren worden Wie de Heere is. Nu staat tegenover deze heilige kennis het woord 'onwetendheid.' En onwetend zijn we allen van nature, sinds wij de Heere hebben verlaten in het paradijs. Er is geen kennis meer van God. Geen ontmoeting met Hem in gunst. Zijn spreken is voor ons vreemd. Ook zien we Gods heerlijkheid niet in Zijn werken. De bevindelijke kennis ontbreekt van God en Goddelijke zaken. O, hoe diep zijn we gevallen! En de diepste ellende is dat we nog veel denken te weten. We houden onszelf overeind en we willen er niet aan dat we als goedbedoelende kerkmensen onwetend zijn in geestelijke zaken. Wat is nu nodig? Dat we worden ontdekt aan het missen van God. Dat we leren hoe arm we zijn als geestelijke zaken voor ons vreemd zijn.

We kunnen onze geestelijke onwetendheid niet als een verontschuldiging gebruiken. Onwetendheid getuigd tegen ons. Het wijst onze schuld aan. Paulus schrijft over zijn eertijds: 'Die te voren een godslasteraar

was, en een vervolger, en een verdrukker; maar mij is barmhartigheid geschied, dewijl ik het onwetende gedaan heb in mijn ongelovigheid (1 Tim. 1:13). De apostel stelt *onwetendheid* gelijk met *ongelovigheid*. Hij moet zijn eertijds zien als schuld voor God. Petrus preekt nadat de kreupele bij de Schone poort is genezen tot het Joodse volk. Hij verwijt hun dat zij Christus hebben overgeleverd en gedood. Maar dan zegt Petrus ook: 'En nu, broeders, ik weet, dat gij het door onwetendheid gedaan hebt, gelijk als ook uw oversten (Hand. 3:17). De kanttekenaren schrijven bij deze woorden: 'Dit zegt hij om hen te troosten met de hoop van vergeving.'

Kon het Joodse volk hun onwetendheid dan wel als verontschuldiging gebruiken? Nee, ook bij hen was het schuld voor God. Zij konden het immers wél weten. Heeft Christus Zelf niet onder hen gepreekt tijdens zijn omwandeling op aarde? Hij heeft de weg der zaligheid aangewezen. Hij heeft Zijn verkondiging met vele wonderen bevestigd. Voor het Sanhedrin heeft de Zaligmaker getuigd dat Hij de Zoon van God is. Ook Paulus heeft de woorden van het eeuwige leven gehoord uit de mond van Stefanus. Maar zowel Paulus als het Joodse volk bleef onwetend. Zij hadden veel gehoord, maar misten de geestelijke kennis. Wat blijkt hier toch uit dat alleen de krachtige werking van de Heilige Geest van geestelijke onwetendheid kan verlossen. Als Petrus dan ook zegt dat hij weet dat het volk in onwetendheid heeft gehandeld, wil hij zeggen dat er voor zulke schuldige zondaren nog een mogelijkheid is om ware kennis van God te krijgen. Wat een wonder! Dan kunnen zelfs heidenen tot God worden bekeerd. Onder het oude verbond leefden zij zonder het onderwijs over de enige waarachtige God in 'tijden der onwetendheid' (Hand. 17:30). Toch kunnen ook de heidenen dit niet als verontschuldiging gebruiken. Zij hadden immers ook de ingeschapen godskennis (Rom. 1:19-20). Het is onbegrijpelijk dat de Heere Zijn kennis wil verheerlijken in harten die vol zijn van schuldige onwetendheid. Heeft u dat al eens bewonderd?

Lisse

ds. C. Neele

waar de Geest werkt, daar is waarachtig leven. En waar waarachtig leven is, daar leeft Christus en daar zal Christus verheerlijkt worden. In het leven van de Zijnen en in de prediking. Daar zal Christus zo hartelijk

in Zijn volheid gepredikt worden, dat zondaren gaande gemaakt worden en tot Hem vluchten en buiten Hem niet meer kunnen rusten.

Zeist

ds. J.J. van Eckeveld

1

Grieks-orthodox en Grieks-evangelisch

“Wij geloven niet in de Bijbel, meneer”, zei de beleefde jongeman achter de balie van ons hotel vlakbij Korinthe. “Wij geloven alleen in het Heilige Testament. Het Oude Testament is een boek vol geweld en de God der Joden was een strenge God. Jezus daarentegen heeft nooit iets opgelegd of met straf bedreigd. Van Hem mag je God dienen zoals je wilt.”

Ik probeerde hem in de rede te vallen. “De God van het Oude Testament is toch geen andere dan Die van het Nieuwe Testament? En je leest toch ook van de Heere Jezus dat Hij dreigende woorden heeft gesproken, bijvoorbeeld over de verwoesting van Jeruzalem?” Even aarzelde Stratos, want zo heette hij. Maar toen, met ongekende felheid, zei hij: “Dan hebben de Joden dat zeker verdiend. Wij Grieken verdienen geen straf.”

Vol ongelof staarde ik hem aan. Was dit het geloof van de Grieks-Orthodoxe Kerk? Was men zover afgeweken, niet alleen van het Woord, het Oude Testament, het Joodse volk, het onderwijs van Christus, maar ook van de boodschap van Paulus, de stichter van de eerste gemeenten in Griekenland? Of was dit meer een incident? Zijn de gedachten van Stratos uitzondering of regel? Over die vraag gaat het in dit en het volgende artikel.

Een stukje geschiedenis

Een van de dingen die elke bezoeker van Griekenland opvalt, is dat het land letterlijk bezaaid is met Grieks-Orthodoxe kerken, kloosters, bidkappelletjes, ikonen, kaarsen, olielampjes, kruisen en andere symbolen van het christendom. De Grieks-Orthodoxe kerk is een staatskerk. Ook al brokkelt haar macht langzaam maar zeker af in het moderne Grieken-

land, ze heeft nog steeds een grote vinger in de pap. Zelf voert ze haar ontstaan rechtstreeks terug op het werk van de apostel Paulus. Veel invloed hebben ook de eerste christelijke keizer Constantijn de Grote en zijn moeder Helena gehad. Zij worden tot op de huidige dag als heiligen vereerd. Tot in de elfde eeuw was de Griekse kerk één met de kerk in het westen van het Romeinse rijk en erkende zij tot op zekere hoogte het gezag van de paus in Rome. In 1054 had echter het ‘Grote Schisma’ plaats. De christelijke kerk viel definitief uiteen in een westers deel met Rome als middelpunt en een oosters deel met Constantinopel of Byzantium als middelpunt.

Als het gaat over Christus, zijn de oosterse kerken minder op het kruis van Golgotha betrokken. De menswording en opstanding van Christus zijn voor hen de twee grote brandpunten van Zijn leven.

Belangrijk breekpunt – naast veel politieke strijd – was het zogenoemde “filioque”, de woorden in de Geloofsbelijdenis van Nicea die aangeven dat de Heilige Geest niet alleen van de Vader uitgaat, maar “ook van de Zoon”. De oosterse kerken, waaronder de Griekse kerk, ontkennen dit. Het verschil lijkt een theoretisch punt, maar in de praktijk heeft het grote gevolgen. De band met Christus wordt losser. Een algemene mystiek neemt de plaats in van de schriftuurlijke bevinding. Het lijkt erop dat gemeenschap met God en het werk van de Heilige Geest ook zonder de Middelaar kunnen worden ervaren. Als het gaat over Christus, zijn de oosterse kerken minder

op het kruis van Golgotha betrokken. De menswording en opstanding van Christus zijn voor hen de twee grote brandpunten van Zijn leven. Vooral het Paasfeest staat centraal. Het is het feest van licht en eeuwig leven. Het gaat in de Griekse kerk niet zozeer om de rechtvaardiging van de goddeloze, maar om de verheerlijking en in zekere zin zelfs de vergoddelijking van de sterfelijke mens. Priesters spelen in het heil een bemiddelende rol. In het Grieks-Orthodoxe christendom is alleen de hogere geestelijkheid verplicht tot het celibaat. Lagere geestelijken mogen gerust trouwen; alleen maken ze dan geen kans meer op promotie. Overigens is er naast de Grieks-Orthodoxe kerk nog steeds een klein aantal Grieks-Katholieken. Zij zijn het die de band met Rome bewaren.

Godsdienst als bindmiddel

Hoe komt het nu dat de Grieks-Orthodoxe kerk zo fel gekant is tegen andere kerken en godsdiensten? Als je Stratos mag geloven, is toch iedereen vrij om God te dienen naar zijn eigen geweten? Wat is dan de reden dat bijvoorbeeld Protestanten als een gevaarlijke secte worden beschouwd en bejegend? Het antwoord is wat gecompliceerd. Enerzijds heeft het met te maken met onkunde en onbegrip, anderzijds met een stuk heuse vijandschap tegen de waarheid. Er is echter nog een belangrijke reden. Het Grieks-Orthodoxe christendom is de samenbindende factor voor de Griekse natie. In feite zijn de Grieken, historisch gezien, een samenraapsel van verschillende bevolkingsgroepen. In de oudheid was het land opgedeeld in uiteenlopende gebieden. Macedonië bijvoorbeeld was een heel andere streek dan Achaje met haar steden en stadstaten zoals Athene en Thebe, Korinthe en Sparta. Bovendien was het dikwijls oorlog tussen die verschillende stadstaten. Uiteraard is dat inmiddels allemaal verleden tijd, maar in de loop der eeuwen is Griekenland meermalen overheerst door vreemde machten, en ook dat heeft zijn sporen nagelaten.

De laatste bezettende macht was die van de gehate Turken. In 1821 begon de vrijheidsoorlog, die leidde tot de vorming van een onafhankelijk Griekenland op het huidige grondgebied. De nieuwe staat had echter een eigen identiteit nodig. Welnu,

hier schoot de kerk uit het oude Byzantijnse rijk te hulp. Zij leverde het cement voor een hechte samenleving. Grieken weten vaak niet wat ze geloven, maar ze weten wel dat ze Orthodox zijn. "Turken zijn moslims en wij zijn christenen." Godsdienst dus als bindmiddel in een chaotische en immer bedreigende wereld. Veel Grieken kunnen je vertellen dat hun priesters dieven en bedriegers zijn, "maar onze kerk is heilig". Wie de moederkerk verlaat, is dus niet alleen een afvallige, maar in principe ook een landverrader. Alle Grieken, praktiserend of niet, trouwen daarom in de kerk, laten er hun kinderen dopen en worden aan het eind van hun leven vandaar uitgedragen. Sociaal-cultureel gesproken heeft het Griekse christendom dan ook grote betekenis, maar geestelijk gezien is het een arme, uitwendige godsdienst. Het is vooral een zaak van rituelen.

Een lege dop

Tijdens onze reis door Griekenland ontmoetten we van dat laatste meerdere voorbeelden. Ik noem er een paar. Bij de Lydiakapel in Filippi zagen we een schoolklas met Griekse kinderen die door een priester met een lange baard werd rondgeleid. De kinderen werden aangemoedigd een kaarsje voor de heiligen te branden, uiteraard tegen betaling. Nog geen twee minuten na hun vertrek werden de kaarsen echter weer gedoofd en weggegooid. Het geld was kennelijk binnen. In Thessaloniki kwamen we voorbij de basiliek van de Heilige Dimitrios. Deze "heilige" was een lokale martelaar uit de beginjaren van het christendom en wordt nu als beschermheilige van de stad vereerd. Niemand kan de kerk binnengaan zonder eerst met ontzag naar zijn borstbeeld bij de ingang gekeken te hebben.

In een Grieks-Orthodoxe kerk staan geen beelden, zoals in de Roomse kerk. In plaats daarvan staan en hangen er overal ikonen. Dat zijn afbeeldingen van Christus, de apostelen, martelaren of heiligen, geschilderd op panelen, of aangebracht in fresco's of mozaïeken. Kerkdiensten worden – met uitzondering van Pasen – slechts matig bezocht. Het zijn vooral oudere, meest donker geklede vrouwen die de traditie levend houden. Mannen laten zich vrijwel niet zien. Zij zitten liever met hun vrienden in de plaatselijke stamkroeg. Tijdens een kerkdienst

gaat Gods Woord niet echt open. Wel wordt een met goud versierd Evangelie soms rondgedragen, maar er wordt niet gepreekt. De liturgie van de kerkvader Johannes Chrysostomus (± 400 na Chr.) wordt opgedragen toen gezongen door een priester, terwijl de kerkgangers voortdurend opstaan en een kruisje slaan. Bij het verlaten van de kerk drukt men heel voorzichtig een kus op een van de ikonen.

In uitwendige zin houdt men zich in Griekenland dus nog aan een zekere vorm van godsdienst en in moreel opzicht is men nog niet zover weg als de landen van West Europa. Je ontmoet er ook veel hartelijke en gastvrije mensen. De Griekse kerkganger

"die er nog iets aan doet" is alleszins godsdienstig. Maar is het wezenlijk een andere godsdienstigheid dan die van de Atheners in de dagen van Paulus? Is het meer dan een lege dop? Wat moeten we het toch waarderen dat wij, ondanks alles, de waarheid van Gods Woord nog mogen bezitten. Laten we er maar zuinig op zijn en vragen om de toepassing ervan aan ons hart. En laten we ook onze naaste niet vergeten, ver weg en dichtbij. Het Evangelie is immers "een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk die gelooft, eerst den Jood, en ook den Griek" (Rom. 1:17)!

Lethbridge (Alberta), ds. C. Sonneveld

En toch... Gods weg is volmaakt!

Een aantal keren hebben we nu nagedacht over Gods voorzienigheid, het lijden in deze wereld, onze verantwoordelijkheid in verhouding tot Gods voorzienigheid, het vragen van een teken. In dit slotartikel willen we benadrukken dat Gods weg volmaakt is, zoals David heeft beleden in Psalm 18.

Er zijn er onder onze lezers, zo begrepen we uit verschillende reacties, die erg lijden aan en door het leven. Er zijn kruisen die zo zwaar drukken; zorgen waarover haast nooit gesproken wordt met mensen. 't Is zo duidelijk: de zonde heeft ontzaglijk veel teweeg gebracht! Hoe zegt het Doopsformulier het ook al weer? 'Aan allerhande ellendigheid, ja zelfs aan de verdoemenis onderworpen'. Mag ik eerlijk vragen: bent u wel eens aan de oorzaak van al die ellende ontdekt? Dat is wel levensnoodzakelijk! En juist na die ontdekking wordt Gods leiding in het leven al meer en meer een wonder! Wat ontvangen we nog veel, waar we totaal geen recht meer op hebben! Weet u wat Spurgeon schreef op zestienjarige leeftijd in zijn dagboek? 'Alles wat ik boven de hel ontvang, is genade'. Daarmee was hij op de goede plek gekomen: aan Gods kant. Daar doet God het nooit verkeerd en hebben wij geen rechten meer, God geen plichten!

Het was zeer goed

In de eerste hoofdstukken van Genesis lezen we het nogal eens: 'En God zag al wat Hij gemaakt had, en zie, het was zeer goed'. Aan Gods werk kleefden geen gebreken. Licht en lucht, hemel en aarde, plant en bloem, vis en vogel, mens en beest beantwoordden ten volle aan Gods bedoeling. Daarom moest Zijn oordeel wel luiden: 'En zie, het was zeer goed'. Hetzelfde mogen we zeggen over Gods werk in de bekering van zondaren; in de herschepping dus. Is het geen wonder, dat God mensen trekt uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht? Is het geen wonder als geestelijk doden uit hun doodslaap worden opgewekt door de almachtige kracht van Gods Geest? Is het geen wonder als Zijn beeld in beginsel weer opnieuw wordt gevonden in een zondaar? Mogen we van dat wonderde werk Gods ook niet zeggen: 'En zie, het is zeer goed'?

Inderdaad... de schepping was zeer goed; de herschepping is zeer goed, maar ook al Zijn werken zijn... zeer goed! Alles wat God doet is goed! Maar juist dit laatste roept zoveel vragen op in ons leven. Je hoort nogal eens vragen: 'Hoe kan het nu, dat...; waarom laat God het dan toe in het leven van Zijn kinderen dat ze zelfs heel depressief worden? Waarom gaat het pad van kinderen

Gods bepaald niet over rozen? Waarom hoort de Heere dan hun gebed soms niet als ze bij dagen en nachten liggen te worstelen aan Gods troon over kinderen die andere wegen gaan? En waarom krijgt de een zo'n zware weg en de ander een veel makkelijkere levensweg? Krijgt de een alleen maar voorspoed en de ander ogenschijnlijk alleen maar tegenspoed? Vragen te over! En temidden van al die vragen horen we toch David zeggen: 'Gods weg is volmaakt!' Van al Gods werken geldt: 'Ze zijn zeer goed!'

Schijnbaar tegenstrijdig

Misschien zegt u het ook wel: Gods weg een volmaakte weg? Hoe kan David dat nu zeggen? Een meisje zei me eens op huisbezoek: 't Lijkt me maar naar om een kind van God te zijn, want we zingen in de kerk: Veel rampen zijn des vromen lot en Asaf zegt: Uw pad is in grote wateren. En wat hoort Johannes een van de ouderlingen zeggen als hij Gods kinderen voor Gods troon ziet staan met lange, witte klederen en met palmtakken van de overwinning in hun hand? Dezen zijn het, die uit de grote verdrukking komen. Is dat geen andere taal dan te zeggen dat Gods weg volmaakt is? Nee, voor ik dat David nazing...'

Zo voor het oog kunnen we zo'n meisje best begrijpen. Kijk maar aandachtig naar het leven van David zelf. Heel zijn levensweg is een lange, lange rij van verdriet, moeite en gevaar. Eerst ging het zo goed: van achter de schapen naar het paleis. Dat is tenminste vooruitgang! Maar zijn verdere weg? Hier een spies op hem gericht, daar achterna gejaagd door Saul, weer elders door de Filistijnen gezocht, eindelijk komt hij op de troon en dan zijn er in zijn eigen huis en gezin alleen maar narigheden. Moeten we dan niet zeggen: Gods weg is... tegenspoed, kruis, verdriet en een leven vol tegenstrijdigheden?

Wat kan het met al die vragen geweldig stormen in ons leven. Wat een zichtbare en onzichtbare kruisen ervaren veel van onze (jonge) lezers. Mag ik eens een paar jongeren aan het woord laten? 'Ik leef in een gezin waarin alleen maar onvrede heerst; ik heb een vader, die al jaren niet meer thuis kan zijn vanwege een psychische ziekte, ik ben incestslachtoffer; ik heb een zus moeten verliezen door de dood'. Moeiteloos is de rij

langer te maken. Wat een moedeloosheid kan er dan ervaren worden. Van binnen en van buiten is het nacht. En zou de Heere ervan af weten? Is mijn weg niet voor Hem verborgen? De weg van de Heere... lijkt alleen maar krom. Anders niet!

Geloof en licht

Natuurlijk, David heeft wel geweten van de kruisen en moeiten. Ook hij was wel eens moedeloos, ten einde raad. Toch zingt hij in Psalm 18: Gods weg is volmaakt. Hoe dat kan? Hij staat in het geloof! En eerlijk waar, als Gods kinderen in dat geloof mogen staan, tellen de kruisen niet, dan is er in hun beleving geen noodlot dat toeslaat, maar dan wordt Gods hand in alles gezien. Er wordt ervaren dat God een iedere zoon kastijdt die Hij aanneemt en een iedere dochter geselt die Hij liefheeft. Heel het leven wordt dan in Zijn handen gelegd. 'Heere, U weet wat goed is voor mij. Uw weg is volmaakt'. En weet u wat zo wonderlijk is? Wie staan mag in de oefening van het geloof, ontvangt ook licht over de levensweg! In het donker zien we niets, ontdekken we geen lijnen en geen orde in al Gods leidingen in ons leven. In het licht echter wel! David kijkt dan als het ware in het eeuwig raadsbestel van God. Daarin ligt zijn weg vastgesteld. Foutloos! Elk stukje van zijn weg is in de raad Gods uitgestippeld. En daarin vindt David rust, volkomen rust. Hij weet het: de Heere regeert wereldwijd, in de kerk, maar ook in mijn persoonlijk leven. In gedachten trekt het leven van David langs zijn ogen: zijn geboorte, jeugd, z'n bekering, z'n koningschap en hij jubelt het uit: Gods weg is volmaakt! Hebt u dat geloof, als een gave Gods, in uw leven reeds mogen ontvangen? Is er al eens licht gevallen over uw levensweg en hebt u mogen zien, dat elk stukje van die weg, ja inderdaad met alle krommingen, door de Heere is uitgestippeld? Hebt u temidden van alle vragen door genade toch wel eens mogen meezingen: Gods weg is volmaakt? Zo van harte gunnen we elkaar dat!

Wat een vertroosting

Nee, u hoeft geen medelijden te hebben met Gods kinderen en hun levensweg hoeft u ook niet af te schrikken. Zeg nu zelf: wat zou er van Jozef terecht zijn gekomen als hij niet naar Egypte was gevoerd? Hoe hadden zijn dromen ooit praktijk kunnen worden als hij niet in de

gevangenis terecht was gekomen? Zo moest het: het was Gods weg! Juist die weg voerde hem naar de troon, waar hij als onderkoning zijn eigen volk in leven mocht houden. En zo zijn er kinderen Gods die ons kunnen vertellen hoe bepaalde gebeurtenissen in hun leven tot hun bekering hebben geleid. Zeker, daar waren soms harde slagen bij, maar vraag het hun: ze zouden dat alles niet hebben willen missen. Waarom gaat de Heere met Zijn kinderen dan soms zulke diepe wegen? Om eraan te ontdekken wat er in het hart leeft. Dat is echt niet zoveel moois; dat is geen liefde, maar haat! Dat is geen vertrouwen, maar ongeloof. Vaak is er zoveel hoogmoed, zijn er harde gedachten van God. En juist door de leiding van de Heere in het leven komt er ootmoed en wordt beleefd,

Er wordt ervaren dat God een iedere zoon kastijdt die Hij aanneemt en een iedere dochter geselt die Hij liefheeft.

met Asaf: 'Ik ben een groot beest bij U'. Maar niet alleen tot (meerdere) ontdekking gaat de Heere moeilijke wegen, ook om tot Christus te leiden! Laat de Heere dan moeilijke, onbegrijpelijke en zware wegen gebruiken, maar als ze heenvoeren naar Christus, dan zijn ze goed en vol troost. Weet u hoe Luther dat zei? "Heere, leg me elke last op die U wilt, als Uw eeuwige armen maar onder mij zijn".

Tenslotte: de Heere gaat soms ook diepe wegen in het leven van Zijn kinderen om hen meer en meer te verbinden aan Hem en hen meer en meer los te maken van de zonde en de wereld. Zo ontstaat er een heimwee om altijd bij de Heere te zijn. Een voorbeeld? In het westen van Afrika groeit een palmboom, die niet alleen gesnoeid wordt, maar zelfs met vuur wordt behandeld. Als de vlammen om te takken lekken, worden namelijk alle woekerplanten verteerd en worden de schadelijke insecten gedood. Zo gaat de boom meer vrucht dragen! Ziet u dat Gods weg volmaakt is? Gods hart is vol liefde voor al Zijn kinderen; daarom slaat Zijn hand wel eens om hen dicht bij Hem te krijgen en te houden! Is dat geen troostrijke gedachte? Zijn hand slaat wel, maar Zijn hart is vol liefde!

Katern van het Deputaatschap voor Studerenden

Studentenconferentie bij het 100-jarig bestaan van de Gereformeerde Gemeenten

Het Deputaatschap voor Studerenden houdt zich bezig met de begeleiding en zorg voor onze jonge mensen die studeren aan instellingen van wetenschappelijk en hoger onderwijs. Een van de middelen om aan die opdracht gestalte te geven is het beleggen van conferenties. Zo wordt elk jaar aan het begin van het studieseizoen een zomerconferentie belegd van vrijdagmiddag tot zaterdagmorgen. Begin januari is er de zogenaamde winterconferentie op een vrijdagmiddag en -avond. Verder zijn er in de meeste studentenplaatsen kringen waar in onderlinge ontmoeting, onder leiding van een mentor, Gods Woord wordt onderzocht en belangrijke vragen worden besproken. Dit jaar hopen we tijdens de zomerconferentie stil te staan bij het honderdjarig bestaan van de Gereformeerde Gemeenten die uit de verstrooiing zijn bijeen gebracht. Het onderwerp is aansprekend genoeg om er twee dagen voor vrij te maken. Het gaat over de kerk van je doop en opvoeding. Wat bewoog onze voorouders om zich in 1907 in een nieuw kerkverband te verenigen? Toen ds. G.H. Kersten na 25 jaar (1932) op deze vereniging terugblikte, roemde hij met zijn eigen inzet: *"De Heere gaf eenheid onder ons en in die eenheid ligt grote kracht. Geen gemaakte, maar een geboren eenheid vormde de gemeenten; geboren uit de kracht van het Woord."* In deze woorden klinkt een belangrijk beginsel van de Reformatie: Sola Scriptura. Er waren toen wel andere kerkelijke denominaties die ook een Bijbelse prediking voorstonden. Toch voelden onze voorouders, Kruisgezinden en Ledeboerianen, zich in die andere kerken niet thuis. Zij verzetten zich tegen het intellectualisme dat veel prediking verschraalde. Ds. Kersten schrijft in *De Saambinder* van 22 juni 1922, dat het in onze gemeenten gaat om een prediking die niet zwijgt over de Christus zoals Hij Zich *"ook in de mens verheerlijkt niet buiten de bevinding des harten om"*. Hier klinkt een ander reformatorisch beginsel: Sola Fide.

We hopen op 7 en 8 september met onze studenten over deze en andere zaken na te denken. Er zal van de aanwezigen een actief aandeel worden gevraagd in onderling gesprek en in de aansluitende forumdiscussie. De plaats van de kerk is in de 21^e eeuw anders dan een eeuw geleden. Toch is er geen reden om bij dit herdenken enkel in heimwee terug te zien en voor de toekomst te vrezen. Israël zag in moeilijke tijden om naar Wie de HEERE geweest was en putte daaruit moed voor de toekomst. *"Evenwel is God mijn Koning van ouds af, Die verlossingen werkt in het midden der aarde"* (Ps. 74:12).

Dr. G. Clements, voorzitter deputaatschap van studerenden

Bijlage bij De Saambinder?

Het is niet gebruikelijk dat een katern van het Deputaatschap voor Studerenden bij *De Saambinder* verschijnt. Normaal gesproken wordt deze katern meegezonden met *Daniël*, het jongerenblad van de Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten. Door een communicatiefout bij de drukker is de katern echter niet meegestuurd. Omdat de conferentie op D.V. 7 en 8 september wordt gehouden en de eerst volgende *Daniël* op 7 september verschijnt, was het daardoor niet mogelijk tijdig alle studenten te informeren. Vandaar dat in goed overleg met het Deputaatschap ter behartiging van de belangen van *De Saambinder* en de redactie van *De Saambinder* is gekozen voor het bijvoegen van de katern.

Van de voorbereidingscommissie

Veel studenten hebben een duidelijke mening over de Gereformeerde Gemeenten. Dat merk je mogelijk bij jezelf of je hoort het om je heen. Dat kan behoorlijke discussies met medestudenten of juist met ouders en ambtsdragers opleveren. In deze discussies spelen soms vooroordelen mee en een gebrek aan kennis leidt nogal eens tot minder genuanceerd oordelen. Of je weet niets terug te zeggen als je aangevallen wordt op het kerkverband waar je lid van bent. Daarom leek het de voorbereidingscommissie een goed idee om jullie mee te nemen naar de Gereformeerde Gemeenten in het verleden, in het heden en in de toekomst. Mede ook omdat de gemeenten dit jaar honderd jaar bestaan. Er zullen dingen aan de orde komen als het eigene van de Gereformeerde Gemeenten (denk aan houding ten opzichte van cultuur, prediking, bevinding, et cetera), de historie (is er iets veranderd aan het eigene van de gemeenten, hoe stonden studenten vroeger in hun kerkverband), de wensen van studenten richting hun kerkverband (wat verwachten studenten inhoudelijk, wat verwachten ze van de kerkelijke gemeente en van het kerkverband, in hoeverre is dat gerechtvaardigd) en aan de wensen van de kerk richting de student (de houding van de student, het spuien van kritiek, voldoen studenten aan deze wensen).

Het moge duidelijk zijn dat hier veel over te zeggen valt. Daar hebben we ook jullie voor nodig! Hoe kunnen we anders praten over 'student en kerk'? Er leven veel vragen onder studenten over allerlei dingen rondom hun kerkverband. Op deze conferentie hopen we op een vruchtbare gedachtewisseling hierover tussen studenten en lectoren en tussen studenten onderling. Kom daarom naar de conferentie en laat je informeren, stel je vragen en praat mee!

Peter van Vijven, student, lid van de voorbereidingscommissie voor conferenties

Voor onze studerenden

Over katholiciteit en eigenheid, over continuïteit en verandering

Notities bij de Vereniging van 1907

Ds. M. Golverdingen

1. Welke dragende motieven waren er bij de Vereniging van 1907, toen de Gereformeerde Gemeenten van ds. L.G.C. Ledeboer en de Gereformeerde Gemeenten onder het kruis samengingen in één kerkverband? Van belang waren de eenheid in de leer, de geestelijke herkenning, de gezamenlijke theologische oriëntatie op de oude schrijvers, het hernieuwde besef van de bijbelse opdracht om de zichtbare eenheid van de kerk van Christus meer tot openbaring te brengen en het verlangen naar een geordend kerkelijk leven. In de negentiende eeuw was er sprake van veel verwarring in het kerkelijk leven doordat men alleen lippendienst bewees aan de Dordtse Kerkorde. Een zekere gezelschappelijkheid was vaak doorslaggevend.
2. De Gereformeerde Gemeenten wortelen theologisch gezien in de 17e en 18e eeuw. Men beoogde in 1907 niet meer en niet minder dan een voortzetting te zijn van de kerk der vaderen. Het ging om de katholiciteit van de kerk, om hetgeen algemeen en altijd was geloofd, om het gereformeerd zijn zoals het voorgelicht in de tijd van de Republiek dat was geweest. Dat werd onderstreept door de opening van de Theologische School in 1927. Ds. G.H. Kersten werd niet moe om op het aambeeld te slaan: "Een kerk zonder opleiding is niet gereformeerd". Inzet was "de volle bekwaamaking der vaderen".
3. Het maatschappelijke en culturele leven van de gemeenten werd lange tijd beheerst door de keuze voor het isolement. In dat isolement bloeide niet alleen een zekere vroomheid, maar waren ook liberale en doperse invloeden aanwezig. De keuze voor een cultureel, sociaal en geestelijk isolement werd sterk beïnvloed door het feit, dat de gemeenten oorspronkelijk een overwegend agrarisch karakter hadden. Daarin kwam pas verandering aan het eind van de jaren twintig en dertig. De armoede op het platteland en de crisistijd dwongen velen om in de steden het dagelijks brood te gaan verdienen. De grotestadsgemeenten begonnen gestalte te krijgen. Omstreeks 1930 gingen ook de eerste jongeren naar de universiteit. Ds. G.H. Kersten zocht ze met een zekere regelmaat in Utrecht op. Na de Tweede Wereldoorlog zorgden industrialisatie en een nieuwe infrastructuur ervoor, dat het isolement van de plattelandsgemeenten definitief werd doorbroken. Dit leidde tot participatie van gemeenteleden op bijna alle terreinen van de samenleving.

Vragen:

1. Kunnen onze gemeenten hun gereformeerde identiteit behouden zonder het grondig verwerken van de erfenis van de oudvaders?
2. Welke factoren droegen ertoe bij dat het gesprek met de andere kerken uit de orthodox-bevindelijke traditie in de vorige eeuw eigenlijk niet van de grond kwam?
3. Wat denk je van de stelling, dat het ontbreken van de bevinding in de prediking een kerkscheidende factor is?
4. Is het juist dat het kerkelijk besef afneemt door reformatische scholen en door ontmoetingen met studenten die tot andere kerken behoren?

Literatuur:

M. Golverdingen, *Om het behoud van een kerk*, Houten, 2005. Dit boek

beschrijft ondermeer de theologische ontwikkelingen.

G.H. Kersten, *Meer dan overwinnaars*, Utrecht (diverse stukken). Deze meditatiebundel geeft een goede indruk van de spiritualiteit van de gemeenten in de jaren dertig. G.H. Kersten, *Bedroefden om der bijeenkomst wil*, Utrecht, 1985. Bundeling van artikelen over de Gereformeerde Gemeenten en levensbeschrijvingen van medepredikanten.

Praktische informatie

Datum Vrijdag 7 en zaterdag 8 september 2007

Thema **STUDENT EN GEMEENTE IN VERLEDEN, HEDEN EN TOEKOMST**

Spreekers ds. M. Golverdingen, ds. W. Silfhout en drs. L. Snoek

Plaats Christelijke Hogeschool Driestar-educatief, Burg. Jamessingel 2, 2803 PD Gouda

Tijd Eerstejaars: vrijdagmiddag 7 september van 16.00-18.30 uur, incl. broodmaaltijd (ontvangst vanaf 15.30 uur)
Vrijdagavond 7 september 19.00-22.15 uur (ontvangst vanaf 18.30 uur)
Zaterdagmorgen 8 september, 9.45-13.30 uur, incl. broodmaaltijd (ontvangst vanaf 9.15 uur)

Voor de eerstejaarsstudenten is er vrijdagmiddag om 15.30 uur een aparte bijeenkomst met informatie over de diverse kringen. Verder is er een forumbespreking met ouderejaars studenten. Ook wordt dan het boekje "Student en kerk" uitgereikt, een handreiking voor (aanstaande) studenten. De gevraagde bijdrage in de kosten is maximaal € 7,50 (€ 3,50 per dagdeel; € 1,25 voor overnachting+ontbijt). Voorzover je geen OV-kaart kunt gebruiken, vergoedt het deputaatschap een enkele reis tweede klas van Gouda naar je woon-/studieplaats. Neem voor de overnachting in Gouda zelf een slaapzak en luchtbed mee.

Om het inkopen voor de maaltijden te vergemakkelijken en onnodige kosten te voorkomen, verzoeken wij jullie je zo spoedig mogelijk aan te melden voor de conferentie.

Wat verwacht de kerk van de student?

Ds. W. Silfhout

Je bent lid of dooplid van de Gereformeerde Gemeenten. Daarin heeft de Heere je een plaats gegeven. Die gemeenten zijn een planting van de Heere. Daar wil Hij wonen en werken door Zijn Woord en Geest. Dat is niet vanzelfsprekend, maar ook niet vrijblijvend. Het deel uitmaken van die gemeente schept verplichtingen. Je mag als student wat van die gemeente verwachten. Maar die gemeente mag ook van jou als student wat verwachten.

Wat mag de kerk dan van jou verwachten?

In de eerste plaats liefde tot de kerk als je 'moeder'. Je behoort tot het zaad van de gemeente. Gedoopt en verkerend onder de bediening van het genadeverbond. Zoals je in het natuurlijke leven je moeder liefhebt, zo mag de kerk ook van jou liefde vragen. En liefde vertaalt zich in zelfverloochening, maar ook in het rekening houden met de gebreken van anderen. Ook met die van de kerk. Want de kerk is wel kerk buiten het paradijs.

Vervolgens mag de kerk van je vragen om trouw te zijn. Trouw aan de leer waarin je opgevoed bent. Trouw in het onderzoek van die leer door in de belijdenisgeschriften te spitten, door onze oudvaders te onderzoeken. Je wilt immers studeren. Er is stof genoeg.

Tenslotte vraagt de kerk van jou ook betrokkenheid. Betrokkenheid in het meeleven bij lief en leed. Bij het bezoeken van de kerkdiensten. Het volgen van de catechisatie. Het deelnemen aan het verenigingswerk, de studentenkringen. Te veel allemaal? Stellen we onze prioriteiten dan wel goed? Want bij alles blijft gelden: Zoekt eerst het Koninkrijk van God.

Vorbereidingscommissie - afgevaardigden deputaatschap

P.A. van Bokhoven, Vrijenban 22, 2645 AS Delfgauw,
015-2567281, pvanbokhoven@filternet.nl
Ds. G. Clements, Abel Tasmanlaan 32, 2803 GL Gouda,
0182-531522, clements@kliksafe.nl
L.N. Rottier, Cortenhoeve 70, 2411 JP Bodegraven,
0172-610880, 06-53237881, famrottier@filternet.nl

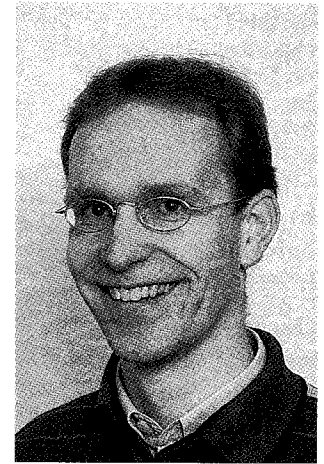
Vorbereidingscommissie - leden

Pieter van Ojen, K.J.C. Beckmanlaan 19, 3705 VC Zeist,
030-6950255, 06-13789803, pietervanojen@filternet.nl
Peter van Vijven, Bijlwerffstraat 4A1, 3039 VG Rotterdam,
010-4652713, 06-27517436, vavi@kliksafe.nl
Tony Dingemanse, Bijlwerffstraat 4A1, 3039 VG Rotterdam,
06-41752447, tonyding@kliksafe.nl
Janneke Speksnijder, Kadijk 19, 2861 CL Bergambacht,
0182-357246, jansspeksnijder@hotmail.com
Klazina Staat, Th. Majofskistraat 39-2, 1065 SV Amsterdam,
06-40406121, klazinastaat@gmail.com
Agnes van Rumpt, Frederik Hendriklaan 44, 2712 EE
Zoetermeer, 079-3168227, 06-49409140,
agnesvanrumpt@hotmail.com

Wat verwacht een student van de kerk?

Drs. L. Snoek

De vraag wat een student van de kerk verwacht, is heel interessant, is de moeite van een conferentie waard, maar is eigenlijk te algemeen. Over welke studenten gaat het namelijk? Er zijn zoveel verschillen: open en gesloten, betrokken en onverschillig, kritisch en meegaand, afkomstig uit een behoudende en uit een minder behoudende gemeente, veel geduld en weinig geduld, bereid en niet bereid tot luisteren naar ouderen, georiënteerd op brede verbanden en op de eigen kleine kring.

Hebben al die studenten met zoveel verschillende achtergronden wel iets gemeenschappelijks in hun verwachting van de kerk?

We kunnen nog verder gaan. Wat bedoelen we met de kerk? De hele christelijke kerk in Nederland? Het landelijk verband van de Gereformeerde Gemeenten? De plaatselijke gemeente? De kerkenraad? Gods kinderen?

Laten we de vraag met het oog op de conferentie in september toespitsen op: Wat verwacht een betrokken en tot luisteren bereide student van zijn gemeente en van zijn kerkgenootschap en in het bijzonder van de leidinggevendenden daarin?

Ook nu is de vraag nog breed. Want de een zoekt graag alles zelfstandig uit, de ander voelt zich afhankelijk van ouders, vrienden en kerkenraadsleden. De een heeft vooral positieve ervaringen met zijn medegemeenteleden en ambtsdragers, de ander vooral negatieve. En ieder beoordeelt die ervaringen weer vanuit zijn eigen voorkeuren en verlangens.

Misschien ligt daar wel het belangrijkste aanknopingspunt voor het gesprek tussen kerk en studerende jongeren: in hoeverre denken wij vanuit het belang van de gemeenschap die we vooral naar de kerk gaan voor ons individuele belang, hoe geestelijk misschien ook?

Als dat zo is, hebben we toch een noemer waaronder we de verwachtingen van studenten kunnen onderbrengen. Het is alleen een negatieve. Laten we daarom op zoek gaan naar een positieve noemer.

Deputaten

Ds. G. Clements (voorzitter)
Dr. G. van der Hoek (secretaris)
Ir. W. van de Kamp
(penningmeester)
Dr. Ir. M. Burggraaf
Ir. L.A. Jansen
Ds. J.S. van der Net
Dr. P.C. Oele
Dr. S.D. Post
Drs. L.N. Rottier
Ds. J. Schipper
Prof. dr. mr. W.A. Zondag

Overzicht kringen 2007

AMSTERDAM

Mentoren

Drs. G. Hoogendoorn

J.J. Allanstraat 314
1551 RT, Westzaan
075-6310142

gert.hoogendoorn@planet.nl

Dr. ir. J.H. Dannenberg

Bachstraat 14

2162 VB Lisse

0252-347972

fam.dannenberg@gmail.com

Contactpersoon

Hanneke de Jong

Merckenburg 16

1082 BT Amsterdam

020-6462832/06-44446898

hanneke.dejong@student.vu.nl

DELFT

Mentoren

H. van Dam

Paganistraat 2

2807 SR Gouda, 0182 581139

hvandam@klikSAFE.nl

Ing. S. de Vree

Delftsestraatweg 60-a

2645 CB Delft

015-2852551/06-33935992

sander@devree.net

Contactpersoon

Arjan Labruyère

Willem de Zwijgerstraat 5

2628 SN Delft, 015-2840469

a.i.labruyere@student.tudelft.nl

EDE/WAGENINGEN

Mentoren

Drs. T. Dorresteyn

Hoofdweg 116

6744 WN Edeveen

0318-573301

tdor@klikSAFE.nl

Dr. A. van der Hoek

Warendorp 4

3905 WE Veenendaal

0318-505760

arent@wsp.nu

Contactpersonen

Maria van Ekeris

Pinkelseweg 13

6991 GJ Rheden

0264-950650/06-26424983

mvanekeris@klikSAFE.nl

Egbert Hardeman

Amersfoortsestraat 34

3772 CJ Barneveld

06-47014704

egberthardeman@gmail.com

GRONINGEN

Mentor

Drs. J.J. Meeuse

Van der Vluchtstraat 4

9731LT Groningen

050-5496600

meeuse@gmail.com

LEIDEN

Mentor

Dr. P.C. Oele

Nachtegaallaan 7

2333 XR Leiden

071-5155698

pcoele@klikSAFE.nl

Contactpersonen

Elise Mauritz

De Hild 40

3471 EZ Kamerik

06-10608968

elisemauritz@hotmail.com

Els Meeuse

E.A. Borgerstraat 51

2225 AP Katwijk aan Zee

06-29518043

elsjefederelsje@gmail.com

Leiden-mail: calvijkring53@

hotmail.com

OOST-NEDERLAND

Mentoren

Ir. R.H. Warnaar

Nieuwenhuisstraat 72

7462 MN Rijssen

0548-516247

rhwarnaar@gmail.com

G.W.S. Mulder

Braakmansdijk 163

7462 MK Rijssen

0548-514129

gwsmulder@klikSAFE.nl

Contactpersonen

Tanieka Zijdeveld

Aida 12

8265 TG Kampen

038-4449572

taniekazijdeveld@hotmail.com

Antonie Beens

Jan van Nassastraat 4

8281 ZD Genemuiden

038-3855748/06-17190285

abeens@solcon.nl

Oost-Nederland website: www.

studentenkring.spiderinternet.nl

ROTTERDAM

Mentoren

Drs. L.C. Los

Landmanweg 23

3331 KJ Zwijndrecht

078-6259889

leenlos@klikSAFE.nl

Ir. P.M. Murre

Merellaan 401

2903 GK Capelle a/d IJssel

010-2270644

p.m.murre@driestar-educatief.nl

Contactpersonen

Annemiek Berkhout

Alkenoord 213

2903 XH Capelle aan den IJssel

010-4502608/06-44137443

annemiekb8@hotmail.com

Kees Wassink

Lodewijk Pincoffsweg 46

3071 AS Rotterdam

010-4857275/06-22052498

cjwassink_2003@hotmail.com

Rotterdam website en mail:

www.gergemkringrotterdam.nl

ggkringrotterdam@gmail.com

UTRECHT

Mentor

Dr. ir. J.H. Seppenwoolde

Filipijnen 85

3524 JJ Utrecht

030-2894074

seppenwoolde@gmail.com

Contactpersonen

Jaco Doornenbal

Vivaldistraat 28-a

3906 CB Veenendaal

0318-550802/06-41892421

jacco.doornenbal@filternet.nl

Alineke van Ravenhorst

Gaweinplaats 7

3813 EP Amersfoort

06-50506431

alinekevr@hotmail.com

Utrecht-mail:

ggkringutrecht@gmail.com

ZEELAND

Mentoren

Drs. L.C. van der Kolk

Hillewerfweg 1

4421 PH Kapelle

0113-344388

kolkclvd@solcon.nl

A. de Pater

Oostweg 31

4413 BR Krabbendijke

0113-503848

adepater@klikSAFE.nl

Contactpersonen

Niels van Vliet

Brandenburglaan 32

4333 BZ Middelburg

0118-613614/06-40956347

cvv@klikSAFE.nl

Cora Looij

Hoofdstraat 33-a

4471 AH Wolphaartsdijk

0113-582859/06-14430958

c.looij@uvt.nl

Ard-Jan Trouwborst

Parklaan 36

4421 GV Kapelle

06-22292655/0113-581775

ardjantrouwborst@filternet.nl

Hierbij meld ik mij aan voor de bijeenkomst voor studerende(n) te Gouda D.V.

- vrijdagmiddag 7 september (eerstejaarsbijeenkomst)
- vrijdagavond 7 september
- overnachting
- zaterdagmorgen 8 september

Naam.....

m/v

Adres.....

Postcode.....

Woonplaats.....

Studieplaats.....

Ik studeer aan HBO/WO* (vanaf jaar (b.v. 2005):.....

* s.v.p. doorhalen wat niet van toepassing is.

Graag zo spoedig mogelijk opsturen naar: Deputaatschap Studerende(n), p/a KBGG, Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden of mailen naar: kbgg@cbgg.nl o.v.v. 'aanmelding studentenconferentie'

AANMELDING

mentoren en contactpersonen

Ik kan met U door sterke benden
dringen
Met mijnen God zelfs over muren
springen
Des Heeren weg is gans volmaakt
en recht,
Doorlouterd, rein en trouw al wat
Hij zegt.
Hij is een Schild en Schutsheer
voor de vrome

Voor wie tot Hem de toevlucht
heeft genomen
Wie is een God als Hij,
in tegenheen
Wie is een Rots,
dan onze God alleen?

Nunspeet,

W. Visser

KERKNIEUWS

■ MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK

Pag. 330, Gem. ZWOLLE.

Het tel.nr. van ds. C. Vogelaar is: 0522-465676.

■ BIDSTOND GENERALE SYNODE 2007

De Generale Synode van 2007 zal gehouden worden op D.V. **woensdag 12 en donderdag 13 september** in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te **Utrecht**, Bergstraat 54, hoek Catharijnekade.

De aanvang van de vergadering is om 10.00 uur.

De bidstond wordt gehouden op D.V. **dinsdag 11 september** om 19.30 uur in

de Bethelkerk van de Geref. Gemeente te **Ridderkerk**, Anjerstraat 2.

Gelet op het aantal beschikbare zitplaatsen in het kerkgebouw is voor het bijwonen van deze bidstond geen toegangskaat vereist.

Kerkenraad Geref. Gemeente 's-Gravenpolder.

■ DOVENDIENST TE GENEMUIDEN

Op D.V. **25 augustus** hoopt ds. A. Schot voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Genemuiden, Taghof 3. Aanvang: 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

BERICHTEN

■ CURSUS GODSDIENSTONDERWIJS (CGO)

(uitgaande van de Geref. Gemeenten)

Wilt u meer weten van de Bijbel of overweegt u een theologiestudie?

In september starten D.V. de verschillende cursussen bij de CGO, waar u van harte welkom bent.

A-en B-cursus

Tweejarige cursussen om gemeentelieden toe te rusten. De cursus omvat o.a. bijbelkunde, ethiek, dogmatiek enz. Cursusplaatsen zijn: Rijssen, Amersfoort, Gouda, Dordrecht en Goes.

HBO-theologie

Vierjarige cursus te Gouda met verschillende varianten. Uitvoerige informatie op de website: www.cgo-hbo.nl

Bijbelse talen

Tweejarige cursus Grieks en Hebreeuws

voor beginners en op post-hbo niveau te Gouda.

P-cursus (opvoedkunde)

Diverse opvoedkundige onderwerpen tijdens 9 cursusavonden te Genemuiden, Amersfoort, Alblasterdam en Dirksland. In Genemuiden en Dirksland zijn nog enkele plaatsen beschikbaar. Informatie en inschrijven bij A.W. Burghout, Zijpestraat 26, 4675 CV Sint Philipsland, tel. 0167-57 31 18.

■ CONTACTGROEPEN HELPENDE HANDEN

Helpende Handen organiseert D.V. dit najaar weer verschillende contactgroepbijeenkomsten. Tijdens deze bijeenkomsten is er voor ouders, mensen met een beperking en andere verwanten gelegenheid voor ontmoeting en

het uitwisselen van ervaringen. U bent van harte welkom!

Zaterdag 8 september wordt de jaarlijkse Zeeuwse jongerendag gehouden voor jongeren vanaf 18 jaar die het speciaal onderwijs bezocht hebben. Deze jongerendag wordt gehouden in Vlissingen.

Zaterdag 15 september is er in Stolwijk een bijeenkomst voor jongeren en ouderen met niet-aangeboren hersenletsel en hun ouders of verwanten. Het onderwerp is: Inzicht in eigen onmogelijkheden én mogelijkheden.

Zaterdag 22 september wordt er in Woerden een bijeenkomst van de contactgroep Autisme gehouden over: Autisme in het gezin.

De contactgroep Gedragsproblemen houdt in het najaar drie bijeenkomsten rond het thema: Onderwijs en gedragsproblemen. **Donderdag 11 oktober** is er een bijeenkomst in Tholen, **donderdag 18 oktober** in Apeldoorn en **donderdag 1 november** in Gouda.

Zaterdag 3 november houdt de contactgroep lichamelijk gehandicapten regio Centraal-Nederland haar najaarsbijeenkomst in Krimpen a/d IJssel.

Zaterdag 3 november wordt er een ontmoetingsbijeenkomst gehouden van de contactgroep Schisis met als thema: Mag ik er zijn?

Donderdag 8 november staan de deelnemers van de contactgroep Spina Bifida in Woerden stil bij het thema: Natuurlijk een netwerk!

Zaterdag 10 november houdt de contactgroep lichamelijk gehandicapten regio Zuid-West haar bijeenkomst in 's-Gravenpolder.

Zaterdag 24 november wordt er in Woerden een ontmoetingsbijeenkomst van de contactgroep Epilepsie gehouden over kinderen en epilepsie.

Voor meer informatie kunt u bellen naar het landelijk bureau van Helpende Handen: 0348-48 99 70. E-mailen kan ook: info@helpendehanden.nl.

U kunt ook onze website bezoeken: www.helpendehanden.nl.

■ ROMMELMARKT TE NIEUWE-TONGE

Op D.V. zaterdag 8 september wordt er vanuit de Geref. Gemeente te Nieuwe-Tonge een rommelmarkt georganiseerd. De opbrengst hiervan komt geheel ten goede aan de schuldaflossing van de kerk. Naast heel veel "rommel" is er ook een grote verscheidenheid van andere artikelen en etenswaren te koop.

De markt is geopend van 9.00 - 15.00 uur.

KERKDIENSTEN

■ ZONDAG 26 AUGUSTUS 2007

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. Tuinier en 14.30 uur leesdienst; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Alphen a/d Rijn 10.00 en 16.00 uur ds. Van Boven; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Apeldoorn 15.00 uur ds. De Wit; Arnhem 14.30 uur ds. Van der Net; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Terlouw; Barneveld 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. De Wit; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Berkenwoude 19.00 uur ds. Clements; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. Golverdingen; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.15 en 16.45 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur leesdienst en 17.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Delft 10.00 uur kand. Joosse; Deventer 18.00 uur ds. Kleppe; Dinteloord 15.00 uur ds. Van Manen; Dirksland 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. B. van der Heiden; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 12.15 uur ds. F. Mulder; Eindhoven 10.00 en 15.00 uur kand. G. Heijkamp; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Emmeloord 18.45 uur ds. Kattenberg; Enschede 18.30 uur stud. Labee; Enter 9.30 en 16.00 uur stud. Labee; Ermelo 9.30 en 18.30 uur stud. Van Rijswijk; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hakvoort; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. Meeuse en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Gouda 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. Clements; Goudswaard 18.00 uur ds. P. Mulder; 's-Gravenhage 10.00 uur ds. Driessen en 16.30 uur leesdienst; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. Boogaard en 14.00 uur leesdienst; Groningen 16.00 uur ds. Kattenberg; Haamstede 15.30 uur ds. Moens; Haarlem 10.00 en 16.00 uur stud. Boeder; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 17.00 uur ds. Mijnders; Hoogeveen 9.30 en 15.30 uur ds. Vogelaar; Hoogvliet 15.00 uur ds. W.J. Karels; Houten 11.00 (doventolk) en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Tanis; Kamperland 9.30 en 16.00 uur ds. Baan; Kapelle-Biezelingse 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Katwijk aan Zee 18.30 uur kand. Joosse;

Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 14.00 uur (H.D.) ds. Baan; Krabbendijke 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Kruijningen 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. Hoogerland; Leerdam 15.30 uur ds. Schipper; Leiderdorp 18.30 uur ds. Van Boven; Lelystad 9.30 uur ds. Kattenberg en 16.00 uur leesdienst; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Marknesse 19.00 uur ds. Tanis; Meliskerke 9.30 uur en 19.00 uur ds. Moens en 14.30 uur leesdienst; Middelburg-Centrum 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Moerkapelle 9.30 uur (doventolk) ds. Paul en 19.00 uur ds. Golverdingen; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Vermeij; Nieuwdorp 14.30 uur ds. Verschuure; Nieuwe Tonge 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Nieuwer ter Aa 10.00 en 19.00 uur ds. Van Krimpen; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. Gunst; Nijkerk 18.30 uur ds. Schot; Nisse 14.30 uur ds. Meeuse; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Oosterland 10.00, 14.30 en 18.30 uur ds. M. Karens; Oostkapelle 15.00 uur ds. Van Gelder; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. Pater; Opperdoes 19.00 uur stud. Boeder; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Oudemirdum 9.30 en 19.00 uur ds. Van Dieren; Poederoyen 14.30 uur ds. Melis; Poortugaal 9.30 en 15.30 uur ds. L. Blok; Poortvliet 10.00 en 18.30 uur ds. Van Manen; Rhenen 19.00 uur ds. Van Belzen; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 19.00 uur ds. Silfhout; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur leesdienst en 14.30 uur ds. Schreuder; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. P. Mulder; Rotterdam-Centrum 15.30 uur kand. Joosse; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Rotterdam-Zuidwijk 14.30 uur ds. De Leeuw; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur kand. De Waard; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. Verweij; Scheveningen 16.30 uur ds. Paul; Sint Annaland 14.00 uur kand. De Waard; Sint Philipsland 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dijk; Soest 19.00 uur ds. Visscher;

Spijkenisse 19.00 uur ds. Terlouw; Stad a/h Haringvliet 15.00 uur stud. Bredeweg; Terwolde-De Vecht 9.30 uur ds. J. Karels en 14.30 uur stud. Van Rijswijk; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. De Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Schipper; Uddel 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. Bakker; Utrecht 10.00 uur ds. Kleppe; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. Van Belzen; Vlaardingen 18.00 uur ds. L. Blok; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. Hofman; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Westkapelle 14.00 uur ds. Tuinier; Woerden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Wolphaartsdijk 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. Verschuure; Yerseke 9.30, 14.00 en 18.00 uur (H.D.) ds. De Heer; Zaandam 9.30 (H.A.) en 16.30 uur (H.D.) ds. A.B. van der Heiden; Zeist 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. Van Eckeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. C. Harinck; Zwiijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Veenendaal.

■ DINSDAG 28 AUGUSTUS 2007

Berkenwoude 19.30 uur ds. Silfhout; Enter 19.30 uur ds. Hakvoort; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. Beens; Meeuwen 19.30 uur ds. Bakker; Poederoyen 19.30 uur ds. F. Mulder; Ooltgensplaat 19.30 uur (H.D.) ds. Van Manen; Rilland-Bath 19.30 uur ds. De Leeuw; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. Van Krimpen; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. Schot; Uddel 19.30 uur ds. Mouw (bijbellezing); Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. Van Boven; Yerseke 19.30 uur ds. P. Mulder.

■ WOENSDAG 29 AUGUSTUS 2007

Aalst 19.30 uur ds. Hogchem; Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. Van Belzen; Brakel 19.30 uur ds. De Heer; 's-Gravenpolder 19.30 uur ds. Terlouw; Haarlem 19.30 uur ds. P. Mulder; Hilversum 19.45 uur ds. Baan; Naaldwijk 19.45 uur ds. Silfhout; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. Van Manen; Nisse 19.30 uur ds. M. Karens; Opheusden 19.30 uur ds. W.J. Karels (voor de zending); Poortugaal 19.30 uur ds. Melis; Rhenen 19.30 uur ds. Hoogerland; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. Vermeij; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. Veenendaal; Scherpenisse 19.30 uur ds. Moens; Scherpenzeel 19.30 uur ds. F. Mulder; Spijkenisse 19.45 uur ds. De Jongste; Stolwijk 19.30 uur ds. Schreuder; Westkapelle 19.30 uur ds. Verweij; Westzaan 19.30 uur

ds. Visscher; Zwolle 14.30 uur (bevestiging ds. C. Vogelaar) ds. Schot en 19.00 uur (intrede) ds. Vogelaar.

■ DONDERDAG 30 AUGUSTUS 2007

Aalburg 19.30 uur ds. Van Ekeveld; Borssele 19.30 uur ds. Verschuure; 's-Gravenzande 19.45 uur ds. Paul; Hellevoetsluis 19.30 uur ds. Moens; Hendrik-Ido-Ambacht 19.45 uur ds. Hakvoort; Klaaswaal 14.30 uur (huw. bev.) ds. Van Aalst; Leerdam 19.30 uur ds. Kleppe; Nijkerk 19.30 uur ds. Pater; Oostvoorne 19.30 uur ds. Schipper; Ouddorp 19.30 uur ds. Van Krimpen; Puttershoek 19.30 uur ds. Melis; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. Gunst; Stolwijk 14.30 uur (huw. bev.) ds. Golverdingen; Wageningen 19.30 uur ds. Mondria (voor de GBS).

■ VRIJDAG 31 AUGUSTUS 2007

Nieuwdorp 14.30 uur (huw. bev.) ds. Verweij.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.

U bent hartelijk welkom in de inloop/bijbelshop 't Wuiver, Stationsweg 96a, Alkmaar (t.o. NS- en busstation).
Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag van 10.00-16.00 uur, zaterdag van 13.00-17.00 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur.

Steun het evangelisatiewerk door uw gift en belangstelling. Breng eens een bezoek aan onze evangelisatiepost. Hartelijk welkom! Openingstijden: dinsdag tot en met zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; samenkomsten

iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Op vakantie in Friesland?

Welkom in onze inloop, die geopend is op vrijdag van 11.00 tot 16.00 uur en zaterdag van 11.00 tot 15.00 uur.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; kerkgebouw "De Bron", Oude Bareellei 64; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur. U bent ook hartelijk welkom in het inloophuis, geopend op dinsdag van 10.00-15.00 uur, donderdag van 15.00-21.00 uur en zaterdag van 11.00-15.00 uur.

Tilburg:

Evangelist H.J. van den Boogaart; in verband met de verbouwing zijn de samenkomsten in het Prot. Chr. Zorgcentrum "Zonnehof", Prof. Gimbrérelaan 30 in Tilburg. Samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur.

ADVERTENTIES

Met droefheid geven wij u kennis dat, na een periode van afnemende gezondheid en een liefdevolle verzorging in verpleeghuis Norschoten, door de Heere is weggenomen onze lieve zuster, schoonzuster en tante

Jannetje Cornelia van Ravenswaaij-van Voskuilen

sinds 21 oktober 2002 weduwe van ds. J.C. van Ravenswaaij

in de leeftijd van 86 jaar.

Bergen aan Zee: A. van Voskuilen
G.A. van Voskuilen-de Jong

Neven en nichten

12 augustus 2007
Verpleeghuis "Norschoten"
Klaverweide 1
3773 AW Barneveld

Correspondentieadres: A. van Voskuilen
Baan van Ravenhorst 24, 1865 BT Bergen aan Zee

De begrafenis heeft vrijdag 17 augustus plaats gehad op de Algemene Begraafplaats aan de Varenlaan te Ermelo.

BARNEVELDSE BEGRAFENISVERENIGING

Voor een eervolle, eenvoudige verzorging van begrafenissen in Barneveld en omstreken.

- geen CREMATIE
- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- opgave van lidmaatschap

G. de GROOT
Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
Tel.: 0342-441812

Geerts
herenkleding

Ambtskleding

Kostuums: 2- en 3-delig zwart - grijs - e.a.
Trouwkostuums - Jacquets - Pantalons
Streepjacks - Overhemden
Stropdassen - Sokken - Overjassen
Hoeden - Schoenen

Winkel: Dorpsstraat 229, Scherpenzeel
Telefoon 033-2778899 b.g.g. 06-30189592

OPENINGSTIJDEN: MA. GESLOTEN,
DI T/M DO 9-18 UUR,
VR 9-21 UUR EN ZA 9-17 UUR.
OP AFSpraak MOGELIJK

Met leedwezen deelt de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Ermelo u mee dat na een periode van afnemende gezondheid en een liefdevolle verzorging in verpleeghuis Norschoten, door de Heere is weggenomen, de weduwe van wijlen ds. J.C. van Ravenswaaij, de predikant die jarenlang onze gemeente in getrouwheid en met liefde heeft gediend, mevrouw

Jannetje Cornelia van Ravenswaaij – van Voskuilen

in de gezegende leeftijd van 86 jaar.

De Heere geve de familie Zijn vertroostende nabijheid te ervaren.

Namens de kerkenraad
A.C. Duifhuizen, preses
W. Remijn, scriba

Ermelo, 13 augustus 2007

Van Horssen bv
BOEKHANDEL & UITGEVERIJ

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:
Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken
voor jong en oud, Voordeelboeken,
Tweedehands, CD's en bladmuziek.

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR

Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

Opnieuw in korte tijd nam de HEERE tot Zich, een der 'werkers van het eerste uur' van Gehandicaptenzorg Helpende Handen, onze oud-voorzitter, de heer

Daan van Vliet

Zijn talenten, gaven en inzet stelde hij met enthousiasme in dienst van zijn gehandicapte naaste.

De HEERE sterke en trooste zijn vrouw, schoondochter en kleinkinderen.

Namens het bestuur van Helpende Handen afdeling Midden-Nederland,

D.J. Thijsen, voorzitter
Mevr. M.W. Doornenbal, secretaresse

Buren, augustus 2007

begrafenisverzorging
T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

Begrafenisverzorging
van der Vliet

Voor een stijlvolle begrafenis

in Elspeet en omstreken

G.J. van der Vliet, Boekweitweg 22,
8075 CP ELSPEET

Tel: 0577-492830, b.g.g. 06-12934519
Dag en nacht voor u bereikbaar.

Wij verzorgen alleen begravenissen.

Luxe, schone vak.woning bij boerderij op de **Veluwe**, 5-pers., v.v. c.v., wasm., linneng. Voor rust, sfeer en natuur. Vrij na 14 sept. Info 0578-613395.

BEGRAFENISVERZORGING KINA
010 - 458 31 12
Rotterdam, Drechtstreek, Krimpenerwaard, Gouda
D.W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-543932
Capelle aan den IJssel Gouda

Begrafenisverzorging "Houstum"
0180 - 628908 (dag en nacht)
L. Mellieste-Verveer en D.D.E. Mellieste
Voor Rotterdam - Barendrecht - Ridderkerk
H.I.Ambacht - Zwijndrecht - Dordrecht e.o.

Met het verschijnen van deel 4 'Uit de Bron' is het Oude Testament in 282 vertellingen compleet.

Uitgeverij en Boekhandel

Postbus 213 - 3850 AE Ermelo - tel. 0341-563310 Fax 0341-493055
www.delezerboeken.nl - e-mail: delezer@klijksafe.nl

Bijbelse vertellingen voor kinderen met prachtige, sprekende illustraties. Leerzaam voor jong en oud.

door C. van Rijswijk
324 pagina's
€ 26,00 per deel

Nieuw

deel 4: Petrus en de haan (de verloochening van Petrus)
deel 5: de sprong in de beek (de uitreddingen van ds. Peden)

C. van Rijswijk is gestart met een nieuwe serie boekjes voor kinderen van 4-6 jaar.

lnmiddels verschenen:

deel 1: bram en de boog (hoe de bestolen bram door dorpsbewoners wordt geholpen)
deel 2: brentz en de kip (hoe ds Brentz wonderlijk werd onderhouden)
deel 3: op zoek naar het Kind (de Wijzen uit het Oosten)

de Ster-serie
€ 7,50 per deel

Illustraties: P. de Boer

Waardige en stijlvolle verzorging

van begrafenissen met aandacht voor persoonlijke wensen. In alle rust, vertrouwelĳk en met bescheidenheid.

- opbaren met kistkoeling bij u thuis of in een voor u bekende aula
- dag en nacht bereikbaar en overal te ontbieden
- wij verzorgen alleen begrafenissen
- laatste verzorging van de overledene door een gediplomeerd verpleegster

Begrafenisverzoĳgers:

- H. de Jongh • P.H. van der Leer • E. Irouer

Begrafenisondernehmung de Jongh

Hardinxveld-Giessendam:

Reepijzer 5, Tel. (0184) 61 11 54

Waardenburg:

Kerkstraat 15a, Tel. (0418) 65 20 39

Zeist:

Kroostweg 22, Tel. (030) 69 95 330

Wilt u genieten van onze luxe, rustig gelegen **vak.woning** van 2-10 pers. In **Kamperland**? Dat kan nu in wk 36 t/m 41 met extra korting. De woning is ook zeer geschikt voor 55+. Tel. 0113-351899 of 06-20417592.

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begrafenisondernehmung

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Vanloort, Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel
Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Begrafenisondernehmung Brouwer

Voor een verantwoorde en stijlvolle begrafenis

- * mogelijkheid voor thuis opbaren
- * eigen rouwvervoer
- * kist wordt schoudergedragen
- * gratis laatste wens boekje

R.C. Brouwer Bentindkloa 1a, Leersum
tel. 0343-461880 b.g.g. 06-51504726

Amersfoort - Amersfoort - Doorn - Elst -
Langbroek - Leersum - Moorn - Moorsbergen -
Rhenen - Woerden - Woudenberg

't Boekenhoekje

Het adres voor verantwoorde lectuur

Leesboeken	Diverse (wens-) kaarten
Kinderboeken	Cadeau-artikelen
Bijbels (Statenvertaling)	CD's
Psalmboeken	Muziekcassettes
Theologische werken	Bladmuziek
Verklaringen van	
Bijbel, Catechismus e.a.	Kom gerust eens snuffelen
Levensbeschrijvingen	in onze gezellige winkel

Openingstijden:
Dinsdag t/m Vrijdag van 9.00u tot 16.00u
Zaterdag van 9.00u tot 13.00u

Goudenregenstraat 24
2906 CM Capelle a/d IJssel
tel. (010) 442 22 12
privé (010) 451 26 82

Zorg dichtbij

Rotterdam • Gouda • Gorinchem • Veenedaal • Zwijndrecht • Goes

Actief in uw regio!

Waar u ook woont, Agathos brengt zorg dichtbij:

- Huishoudelijke verzorging
- Persoonlijke verzorging
- Verpleging
- Psychosociale zorg

Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen. Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de CIZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos
THUISZORG

T 010 264 07 77 | www.agathos-thuiszorg.nl

Zorg met een eigen kleur

NU COMPLEET LEVERBAAR!

Zijn daân getoond en trouw'lijk hen geleid

100 jaar Gereformeerde Gemeenten, 1907-2007

Auteur: J.P. Sinke

Een uniek lees- en kijkboek over de Gereformeerde Gemeenten met onder meer:

- historische overzichten van alle gemeenten en evangelisatieposten in de classes Goes, Middelburg, Tholen, Dordrecht, Ridderkerk en Rotterdam (deel 1), Amsterdam, Gouda, Utrecht, Barneveld, Kampen en Rijssen (deel 2);
- vele opmerkelijke voorvallen uit het leven van ambtsdragers of anderszins bekende gemeenteleden;
- overzichten van ledentallen;
- knipsels uit kerkelijke bladen;
- 540 (deel 1) / 650 (deel 2) foto's, waarvan een deel nooit eerder gepubliceerd;
- een voorwoord van ds. A. Verschuure (deel 1).

De boeken zijn in groot formaat. Deel 1 telt 340 en deel 2 telt 368 pagina's.

BOEKHANDEL
VAN VELZEN B.V.

Dorpsstraat 83 Krabbendijke, T. 0113 - 50 61 73, F. 0113 - 50 31 72
E. jmeeuwens@velzenbv.nl · W. velzenbv.nl

DEEL 1

DEEL 2

DEEL 1
Zijn daân getoond en trouw'lijk hen geleid
100 jaar Gereformeerde Gemeenten 1907-2007

DEEL 2
Zijn daân getoond en trouw'lijk hen geleid
100 jaar Gereformeerde Gemeenten 1907-2007

PRIJS PER DEEL: € 34,50

Ook via andere boekhandels verkrijgbaar.

BOEKHANDEL / ANTIQUARIAAT DE ROO

Van Meelstraat 12 • ZWIJNDRECHT • tel. 078 - 612 40 81

Voor al uw **NIEUWE** en **TWEEDEHANDS**: THEOLOGISCHE BOEKEN
KINDERBOEKEN
LEESBOEKEN

Tevens Inkoop en Taxatie Gebruikte Boeken maandag gesloten

www.natuursteenhuis.nl

NatuursteenHuis

vakmensen vertalen uw wensen

- **Marmor, graniet en hardsteen**
(voor binnen & buiten)
- **Grafmonumenten**
- **Vakkundig advies**

Goes tel (0113) 216555
Middelburg tel (0118) 612579

ook voor leveringen buiten Zeeland

- **ROEMEENSE PANFLUITEN**
- **DIVERSE BLOKFLUITEN**
- **VIOLLEN**

R. MULDER - STAPHORST
06 12 610 628 B.G.G. 0522 253944

Andante is dealer van
JOHANNUS - CONTENT--DOMUS

ma gesloten
di - vr 09.00 - 12.00 / 13.30 - 17.30
vrijavond 18.30 - 21.00
za 09.30 - 12.00 / 13.30 - 17.00
ruime collectie blaasmuziek, ook linear en CD's

ORGELCENTRUM
ANDANTE

A. van Ostadelaan 35
3904 TJ VEENENDAAL

Tel: 0318 - 50 50 83
Fax: 0318 - 50 58 51

info@andanteorgels.nl
www.andanteorgels.nl

DE SPECIAALIST IN HUISKAMER- EN KERKORGELS

Moeilijk, maar kansrijk

Help ons Chinese kinderen christelijk onderwijs te geven!

stort uw gift op **3473.76.029** ten name van Hudson Taylor/SBHC

HUDSON TAYLOR

Stichting Bijbelse Hulpverlening China

voor info of voorlichting bel 06 200 13 173

LEIDRAAD voor de Catechese

Leerboek

Beknopte inleiding in de geloofsleer

Ds. C.A. van Dieren

In dit leerboek wordt door ds. C.A. van Dieren de dogmatiek overzichtelijk, en voor iedere lezer begrijpelijk behandeld. De nauwe overeenkomst tussen de geloofsleer en Gods Woord wordt in het leerboek aangegeven door het toegevoegde tekstenbestand. Door middel van kernwoorden en het register wordt het eenvoudig gemaakt om begrippen uit de geloofsleer op te zoeken.

Voor verschillende doeleinden is dit een heel bruikbaar boek. Het is een welkome handreiking aan ambtsdragers die catechisatie geven. Zij kunnen zich in korte tijd een overzicht van een bepaald leerstuk eigen maken.

Ook ouders die op de hoogte willen blijven van hetgeen op de catechisatie aan hun kinderen wordt onderwezen, kunnen in kort bestek de stof in dit boek lezen. Het kan ook gebruikt worden voor cursussen of op verenigingen. Het onderzoek van de geloofsleer is voor een ieder nuttig en nodig want "Mijn volk is uitgeroeid, omdat het zonder kennis is" (Hos. 4:6a).

Geb. 224 blz. Royaal formaat

€ 22,50

Verkrijgbaar bij uw boekhandel

Catechisatieschetsen

Bij het vragenboekje van Hellenbroek

J. de Jager

Deze schetsen zijn een samenvatting van de verschillende catechisatieschema's van de schrijver, die hij in de praktijk heeft gebruikt bij het catechiseren aan de hand van het alom bekende vragenboekje van ds. A. Hellenbroek.

In de handleiding ter introductie van deze uitgave wordt erop gewezen dat de schetsen niet bedoeld zijn om 'te kopiëren' voor eigen gebruik, maar ze uitsluitend te gebruiken als voorbeelden om een geordend overzicht van de catechisatieles te maken.

Ds. A. Moerkerken schrijft in zijn 'Woord vooraf': "Naar mijn overtuiging voorziet een boek als dit in een behoefte." Deze schetsen kunnen de catecheet ondersteunen bij het voorbereiden van de te behandelen stof.

Geb. 224 blz. Royaal formaat

€ 22,50

Uitgeverij Boekhandel

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86